

OMSLAG

Het heiligenboek

Genesisius en Caecilia. Patroonheiligen van toneelspelers en muzikanten Tom Zwaenepoel

Volgens de legende is Genesisius tijdens de christenvervolging onder keizer Diocletianus een ietwat onnozele hofnar die de christenen op ludieke wijze moet bespotten. Vooraf heeft hij in het geheim bij christenen nagevraagd hoe zij hun erediensvieren. Tijdens een van zijn optredens krijgt de beroemde toneelspeler plotseling een visioen waarin hij het gezicht van Christus ziet. Hij wordt geraakt door Gods woord, bekeert zich terstond en laat zich dopen. Dit gebeurt zowaar nog op de scène. De talrijke toeschouwers staan perplex. Even is het onduidelijk of het nu fictie of werkelijkheid is. Genesisius wordt opgepakt, gefolterd en onthoofd.

Genesisius' verhaal is zeer actueel. Nog steeds zijn gelovigen voorwerp van spot. Het is ook de mode te lachen met andersdenkenden. De 'sketch' is een goedkoop samenraapsel van foutieve informatie en clichés. Voor de hoge kijkcijfers en goede recensies van dit platvloerse amusement zijn niet de inhoud en de kwaliteit, maar de vorm en het showgehalte doorslaggevend. Dat humor, ironie, sarcasme en cynisme ook kwetsen en vaak wonden slaan,

wordt geminimaliseerd. Het belangrijkste criterium luidt: het slaat aan bij de massa.

Soms liggen fictie en realiteit heel dicht bij elkaar. De kijklustigen weten niet of de bekering van Genesisius wel of niet in scène is gezet. Hij 'acteert' zo geloofwaardig, dat realiteit en fictie samenvloeien en het onmogelijke toch waar wordt. Door zijn 'masker' af te nemen en zijn echte gezicht te tonen, door te zijn wie hij in werkelijkheid is, veranderen relaties en contacten. De keizer eist voor zijn dienaar en vriend de doodstraf. De stem van de macht is echter een schijnbare, fictieve overwinning, want Genesisius vindt troost en moed in zijn geloof.

In de derde eeuw leven enkele vrouwen die uit liefde voor Christus maagd blijven en voor hun geloof de marteldood sterven. De Kerk beschouwt hen als 'volmaakt voorbeeld van een christelijke vrouw'. Een voorbeeld is de heilige Caecilia.

Er zijn geen betrouwbare feiten over Caecilia's leven en martelaarschap. Ze zou stammen uit een Romeins adellijk geslacht en haar verloofde Valerianus en zijn broer Tiburtius voor het christendom

hebben gewonnen. Nadat ze de lijken van terechtgestelde christenen hadden begraven, werden ze opgepakt en onthoofd.

In het Latijnse origineel van Caecilia's legendarische martelaarsakte (*passio*) staat de volgende passage te lezen: „Terwijl de muziekinstrumenten weerklonken, zong Caecilia in haar hart alleen tot God: 'Hij moge haar hart en lichaam onbevlekt bewaren.'” Terwijl de muzikanten op haar huwelijksfeest spelen, belooft ze in haar hart innerlijke kuisheid in het huwelijk. In latere liturgische teksten worden de woorden „in haar hart”, in stil gebed dus, weggelaten, waardoor de schijn gewekt wordt dat Caecilia echt heeft gezongen. Dit misverstand verklaart haar patronaat van muzikanten, instrumentenmakers en ook van kerkmuziek, hoewel op een dergelijk feest wellicht geen religieuze muziek gespeeld werd.

Zoals Caecilia haar stem gebruikt om God te 'loven', is muziek in elke situatie en op alle mogelijke plaatsen de tolk van gevoelens en verlangens. De mens kan kiezen tussen mooie en verleidelijke klanken van begeleidende achter-

grondmuziek, of het gezang in zijn hart. Tussen wereldlijke klanken en gezangen van engelen of heiligen.

Heeft deze heilige voor ons een boodschap? Joannes-Paulus II zei in zijn dankwoord na een concert naar aanleiding van het honderdjarige jubileum van de *motu proprio Inter pastoralis Officii* (21 november 2003): „Deze jonge Romeinse martelares nodigt ons uit om waakzaam de weg naar Christus te gaan en daarbij op de aardse pelgrimsweeg te genieten van de feestelijkheid van het gezang en de muziek.” Af en toe zullen we dan hemelse gezangen en de stem van God horen.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheden van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

28 oktober, 22.25 uur, IKON via Nederland 2. In de documentaire *Liefdeswinter*, vanavond uitgezonden in de serie *Holland Doc*, onderzoekt filmmaakster Gülsah Dogan niets minder dan de ware liefde. Haar tante Emine heeft de ziekte van Alzheimer en woont in een verzorgingstehuis in Enschede. Haar oom Cemal bezoekt zijn vrouw dagelijks en haalt samen met haar herinneringen op aan hun gezamenlijke verleden. Het gearrangeerde huwelijk is in de loop der jaren uitgegroeid tot een intense liefde en inmiddels kunnen de twee niet meer zonder elkaar. Voor Gülsah Dogan zijn haar oom en tante het toonbeeld van de ideale liefde. Ze vraagt zich af hoe zo'n liefde ontstaat en vooral, hoe de liefde zolang stand weet te houden. Daarvoor gaat ze te rade bij familieleden in Nederland en Turkije. Die rondgang levert haar een veelheid aan antwoorden op, elk gekleurd door het liefdesverleden van de spreker.

De vrome kudde

Klopt Ingezonden door Odila Verstraeten

Kelner:

– Pardon, mijnheer, u betaalde een glas te weinig.

Klant:

– Is dat zo? Dat komt waarschijnlijk omdat ik een glas teveel op heb.

Pijn Ingezonden door J. Van Veldhoven

– Dokter, ik krijg soms geweldige pijscheuten in mijn neus. Die zijn er ineens, zonder dat ik vooraf iets voelde...

– Aha. Dan zal ik u iets voorschrijven dat u moet innemen een kwartier vóór u de pijn voelt.

Jagers Ingezonden door Julien Baer

– Mijn hond is onvoorstelbaar slim. Je kunt het je niet voorstellen!

– Toch wel, hoor. Ik heb al gezien dat hij meteen achter een dikke boom wegglipt zodra jij je geweer richt...

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.

Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: KAPELAAN

hooghartigheid armoedig	kookgerei krijgsmacht	Griekse letter golfterm	1	éénbultige kameel getijde	politie-man berg op Kreta
kerkgebruik paddestoel	5	boodschapper bloeiwijze	2	echtgenoot voorvoegsel	
kreet smalle plank		vlaktemaat Heilige		voelproduct	
geen enkel ding hemellichaam	7	peilstift dus	8	houding gereed	6
inborst	soort koolstof	zangnoot	slee ten bedrage van	en omstreken	4
	3		noodsein		

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---